

Sygn. akt IV U 504/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 kwietnia 2014 roku

Sąd Okręgowy w Nowym Sączu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Alicja Kowalska-Kulik

Protokolant: sekr. sąd. Ewa Rusnarczyk

po rozpoznaniu w dniu 8 kwietnia 2014 roku w Nowym Sączu

na rozprawie

odwołania J. K. (1)

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

z dnia 18 marca 2013 roku znak: (...)

w sprawie J. K. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N.

o emeryturę

oddala odwołanie

Sygn. akt IV U 504/13

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 16 kwietnia 2014 roku

Decyzją z dnia 18 marca 2013 roku, znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. – powołując się na przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. nr 8 poz. 43 ze zm.) - odmówił J. K. (1) przyznania emerytury, ponieważ na dzień 1 stycznia 1999 roku nie udokumentował wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Uzasadniając decyzję organ rentowy wskazał, że odwołujący na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnił okresy składkowe i nieskładkowe w wymiarze 28 lat, 3 miesięcy i 22 dni, w tym 11 lat, 8 miesięcy i 11 dni pracy w warunkach szczególnych, tj. od 1 lipca 1973 roku do 28 czerwca 1984 roku i od 18 września 1986 roku do 31 maja 1987 roku. Nie uwzględniono okresu od 1 lipca 1984 r. do 2 czerwca 1986 r. oraz od 14 maja 1990 r. do 1998 r. jako pracy w warunkach szczególnych, ponieważ stanowiska, które odwołujący zajmował nie zostały wymienione w zarządzeniu resortowym.

Powyższą decyzję zaskarżył J. K. (1), wnosząc o jej zmianę i przyznanie emerytury. Uzasadniając odwołanie podniósł, iż w okresie od 1 lipca 1984 roku do 2 czerwca 1986 roku wykonywał pracę na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony, a prace wykonywał na terenie Iraku. Następnie w okresach od 14 maja 1990 roku do 30 maja 1992 roku, od 28 stycznia 1993 roku do 31 marca 1993 roku, od 4 października 1993 roku

do 11 lutego 1994 roku, od 18 kwietnia 1994 roku do 31 lipca 1994 roku, od 6 czerwca 1995 roku do 4 lipca 1996 roku i od 15 sierpnia 1996 roku do 31 maja 1997 roku był zatrudniony w (...) S.A. na budowach eksportowych w Niemczech, Czechach i Rosji na stanowisku cieśli na wysokości. Na okoliczność charakteru wykonywanej pracy, odwołujący wniósł o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków.

W odpowiedzi na odwołanie Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w N. wniósł o jego oddalenie. Powołując się na argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji wskazał, iż w postępowaniu przed organem rentowym zeznania świadków nie stanowią dowodu na potwierdzenie okresów pracy w warunkach szczególnych.

Bezspornym w niniejszej sprawie jest, że J. K. (1), ur. (...), na dzień 1 stycznia 1999 roku wykazał okres składkowy i nieskładkowy wynoszący 28 lat, 3 miesiące i 22 dni, w tym 11 lat, 8 miesięcy i 11 dni pracy w warunkach szczególnych od 1 lipca 1973 roku do 28 czerwca 1984 roku i od 18 września 1986 roku do 31 maja 1987 roku. Odwołujący nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Wniosek o przyznanie emerytury złożył w dniu 23 stycznia 2013 roku.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

W okresie od 1 lipca 1984 roku do 2 czerwca 1986 roku J. K. (1), z zawodu technik mechanik urządzeń budowlanych, był zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) sp. z o.o. na budowie eksportowej w Iraku. Przedsiębiorstwo to wykonywało w Iraku prace melioracyjne oraz niwelację terenu, a obszar prac obejmował teren w promieniu ok. 80 km od bazy, gdzie znajdował się warsztat naprawczy. Prace wykonywane były m.in. przy użyciu zgarniarek, spycharek, równiarek, walców oraz koparek. Na budowie pracowało ok. 1000 operatorów sprzętu ciężkiego. Odwołujący był zatrudniony na stanowisku mechanika sprzętu i mechanika pogotowia technicznego, a jego praca polegała na wykonywaniu bieżących, koniecznych napraw w/w ciężkiego sprzętu w terenie, np. wymianie części (wymiana pomp, węży hydraulicznych, pasków, uszczelek i inn.), uzupełnianiu wody oraz oleju w maszynach. Po otrzymaniu wezwania odwołujący wyjeżdżał z bazy, wraz z drugim mechanikiem, samochodem ciężarowym marki S., którym przewoził części do napraw, olej, wodę. W sytuacji gdy maszyny nie można było naprawić w terenie, transportował ją do bazy. Czasami zdarzało się, że odwołujący wykonywał prace naprawcze w warsztacie.

(**dowód:** świadectwo pracy w szczególnych warunkach k. 251 akt emerytalnych, świadectwo pracy z dnia 31.05.1986 r. k. 15 akt kapitału początkowego, zeznania św. T. Ż. od 58:31 min do 01:09:44 min. zawarte w protokole rozprawy z dnia 14.01.2014 r., zeznania J. K. (1) zawarte w protokole rozprawy z 8.04.2014r. od 03:14 min do 35:27 min., pismo (...) z dnia 5.03.2013 r. k. 293 akt emerytalnych, akta osobowe J. K. (1) – w załączeniu)

J. K. (1) był zatrudniony jako cieśla szalunkowy w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) sp. z o. o. w następujących okresach:

- od 14 maja 1990 roku do 30 września 1992 roku na budowie eksportowej w Niemczech,
- od 28 stycznia 1993 roku do 31 marca 1993 roku na budowie eksportowej w Czechach,
- od 4 października 1993 roku do 11 lutego 1994 roku na budowie eksportowej w Czechach,
- od 18 kwietnia 1994 roku do 31 lipca 1994 roku na budowie eksportowej w Rosji,
- od 6 czerwca 1995 roku do 4 lipca 1996 roku na budowie eksportowej w Niemczech,
- od 15 sierpnia 1996 roku do 31 maja 1997 roku na budowie eksportowej w Niemczech.

Odwołujący w w/w okresach pracował na budowach hal przemysłowych, biurowców, bloków mieszkalnych, szkół, a także – ale rzadko - budynków mieszkalnych. Prace wykonywane były od poziomu zerowego, lub od pierwszego piętra (gdy stan zerowy był już wykonany). Praca odwołującego polegała na szalowaniu ścian zewnętrznych i wewnętrznych budynków (w tym otworów okiennych i drzwiowych) przy użyciu desek lub gotowych blatów wykonanych ze sklejki. Odwołujący wykonywał również szalowanie fundamentów, stropów, szybów windowych, podciągów, wieńców

oraz podestów, przy użyciu tych samych materiałów. Wykonywał także rusztowania zewnętrzne i wewnętrzne. W pracy posługiwał się piłą do cięcia desek potrzebnych do szalowania. Nie wykonywał prac polegających na montażu konstrukcji metalowych. Cieśle sporadycznie wykonywali również prace betoniarskie oraz czasem pomagali zbrojarzom. Cieśle pracowali na wysokości i musieli dysponować stosownym zaświadczeniem o zdolności do pracy na wysokości. Odwołujący nie otrzymywał dodatku za pracę w warunkach szczególnych.

Razem z odwołującym się na budowach eksportowych w firmie (...) również na stanowiskach cieśli pracowali m.in. K. B., J. K. (2), F. K., M. K. i C. P.. Natomiast w okresie pracy w Iraku razem z odwołującym pracował T. Ż. jako operator zgarniarki.

dowód: świadectwa pracy k. 17--27 akt kapitału początkowego, pismo (...) SA w W. z dnia 9 .05. 2011 r. k. 299 akt emerytalnych, zeznania świadków zawarte w: protokole rozprawy z 14.01.2014r.: K. B. od 09:45 min do 26:09 min, J. K. (2) od 26:33 min do 40:49 min, F. K. od 42:46 in do 57:48 min, , w protokole rozprawy z 4.03.2014r.: M. K. od 02:06 min do 20:55 min, C. P. od 21:16 min do 38:10 min, oraz zeznania odwołującego zawarte w protokole rozprawy z 8.04.2014r. od 03:14 min do 35:27 min, akta osobowe odwołującego, świadectwa pracy świadków oraz zaświadczenia dot. świadków k. 57-62, 77-8, akta rentowe F. K., akta emerytalne C. P.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie akt organu rentowego oraz dokumentacji zgromadzonej w aktach sprawy, której autentyczności i mocy dowodowej żadna ze stron nie kwestionowała w toku postępowania. Sąd oparł się również na zeznaniach odwołującego oraz świadków: K. B., J. K. (2), F. K., M. K., C. P. oraz T. Ż., uznając je za wiarygodne, spójne, logiczne, a także zgodne z pozostałym zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym. Świadkowie pracowali wspólnie z odwołującym się i wskazali na czym polegał charakter jego pracy. Ich zeznania korespondują z dokumentacją osobową dotyczącą pracy odwołującego się, a także z zeznaniami J. K. (1). Brak jest, w ocenie Sądu, jakichkolwiek podstaw do podważenia wiarygodności zeznań świadków. Zeznania przesłuchanych w sprawie świadków oraz zgodne z nimi zeznania odwołującego potwierdziły w sposób jednoznaczny i nie budzący wątpliwości charakter zatrudnienia i rodzaj pracy wykonywanej przez odwołującego w spornym okresie. W szczególności świadek T. Ż. potwierdził zatrudnienie odwołującego w latach 1984-1986 jako mechanika wykonującego naprawy sprzętu ciężkiego głównie w terenie, gdzie dojeżdżał samochodem ciężarowym z bazy. Na podkreślenie zasługuje okoliczność, że odwołujący nie zakwestionował zeznań T. Ż., przyznając, że świadek zeznał prawdę. Fakt pracy odwołującego w w/w okresie jako mechanika potwierdzają także dokumenty z akt osobowych (np. opinia z dnia 1 czerwca 1986 r.) oraz świadectwa pracy.

Pozostałe okoliczności sprawy uznał Sąd za bezsporne, bowiem nie były one kwestionowane przez strony. Również dokumenty przedstawione na stwierdzenie powyższych okoliczności zostały ocenione jako w pełni wiarygodne i prawdziwe.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie J. K. (1) nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013r., poz. 1440 ze zm.), ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (tj. 1 stycznia 1999 roku) osiągnęli:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27, tj. 20 lat w przypadku kobiet i 25 lat w przypadku mężczyzn.

Stosownie do ust. 2 cytowanego przepisu, emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa.

Zgodnie z ust. 2 art. 32 cyt. ustawy dla celów ustalenia uprawnień, o których mowa w ust. 1, za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia w podmiotach, w których obowiązują wykazy stanowisk ustalone na podstawie przepisów dotychczasowych. Warunki przejścia na emeryturę przez wymienionych powyżej pracowników określa rozporządzenie Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983r. nr 8 poz. 43 ze zm.). Okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Pracownik, który wykonywał pracę w szczególnych warunkach nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełni łącznie następujące warunki: osiągnięcie wieku emerytalny, wynoszący dla kobiet 55 lat, 60 lat dla mężczyzn i ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Za wymagany okres zatrudnienia uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia (§ 3 i 4 ust.1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku).

W świetle § 2 ust. 2 w/w rozporządzenia zakład pracy stwierdza zatrudnienie w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, na podstawie posiadanej dokumentacji w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach. Natomiast w sądowym postępowaniu odwoławczym możliwe jest ustalenie tych okoliczności także w oparciu o inne dowody. Postępowanie w sprawach emerytalnych jest bowiem dwuetapowe, stąd też przed organem rentowym „sprawa emerytalna” ma charakter administracyjnoprawny, a w postępowaniu stosuje się przepisy kodeksu postępowania administracyjnego. Na etapie postępowania odwoławczego sprawa o emeryturę - uprzednio administracyjna - staje się sprawą cywilną w rozumieniu art. 1 k.p.c. Do jej rozpoznania stosuje się przepisy kodeksu postępowania cywilnego, a zasadniczym celem tego postępowania jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Sąd nie jest związany środkami dowodowymi określonymi dla dowodzenia przed organami rentowymi, stąd też w niniejszej sprawie Sąd dopuścił dowód z zeznań świadków na okoliczność wykonywania przez odwołującego się pracy w szczególnych warunkach.

Bezspornym w niniejszej sprawie jest, iż J. K. (1) w dniu (...) osiągnął 60 lat życia i w dniu 1 stycznia 1999 roku posiadał wymagany okres zatrudnienia wynoszący co najmniej 25 lat, w tym 11 lat, 8 miesięcy i 11 dni pracy w warunkach szczególnych, tj. od 1 lipca 1973 roku do 28 czerwca 1984 roku i od 18 września 1986 roku do 31 maja 1987 roku. Odwołujący nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego. Spór dotyczył natomiast wymaganego okresu 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a w szczególności czy praca, którą J. K. (1) świadczył w okresach od 1 lipca 1984 roku do 2 czerwca 1986 roku, od 14 maja 1990 roku do 30 września 1992 roku, od 28 stycznia 1993 roku do 31 marca 1993 roku, od 4 października 1993 roku do 11 lutego 1994 roku, od 18 kwietnia 1994 roku do 31 lipca 1994 roku, od 6 czerwca 1995 roku do 4 lipca 1996 roku oraz od 15 sierpnia 1996 roku do 31 maja 1997 roku może być uznana za pracę, o której mowa w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Za pracę w szczególnych warunkach uznać należy taką pracę, która spełnia kryteria określone w przepisach w/w rozporządzenia Rady Ministrów – a mianowicie była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, na stanowiskach wymienionych w wykazie A lub B stanowiących załącznik do rozporządzenia. Oznacza to, iż praca wykonywana nawet w warunkach szkodliwych, wiążąca się z pewnymi zagrożeniami dla zdrowia, ale niewymieniona w w/w wykazach nie może być uznana za pracę w warunkach szczególnych.

Odwołujący domagał się uznania spornych okresów za pracę w warunkach szczególnych na stanowiskach: kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony (okres zatrudnienia od 1 lipca 1984

roku do 2 czerwca 1986 roku), a w pozostałych spornych okresach na stanowisku cieśli na wysokości. Odnosząc się do okresu zatrudnienia J. K. (1) na budowie eksportowej w Iraku w okresie od 1 lipca 1984 roku do 2 czerwca 1986 roku, należy wskazać, iż jak wynika z ustalonego stanu faktycznego, okres tej pracy nie może zostać zaliczony jako okres pracy wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony. Zarówno ze świadectwa pracy, umowy o pracę, dokumentów w aktach osobowych, jak też z zeznań świadka T. Ż. wynika jednoznacznie, iż J. K. (1) był zatrudniony jako mechanik sprzętu i pracował w tym charakterze, natomiast samochód, którym kierował, służył mu jedynie do dojazdu na miejsce naprawy. Oczywiście długość dojazdu na miejsce zależała od miejsca naprawy (odwołujący poruszał się w promieniu ok. 80 km), nie można jednak w żaden sposób uznać, iż odwołujący wykonywał pracę kierowcy samochodu ciężarowego stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, gdyż jego podstawowym zajęciem była praca mechanika, które to stanowisko nie jest wymienione w wykazie A stanowiącym załącznik do w/w rozporządzenia Rady Ministrów (poza pracą w kanale remontowym).

Praca odwołującego w pozostałych spornych okresach, tj. na stanowisku cieśli również nie została wymieniona w wykazie A dziale V (dot. budownictwa) rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983 roku. Odwołujący nie wykonywał żadnych prac wymienionych w tym dziale w poz. od 1-21 (poza sporadycznie wykonywanymi pracami betoniarskimi). Z prac na wysokości w wykazie A figurują jedynie prace przy montażu konstrukcji metalowych oraz prace malarskie konstrukcji, ale takich prac odwołujący się nie wykonywał. Nadto - jak wynika z pisma (...) S.A. - praca odwołującego na stanowisku cieśli szalunkowego nie może zostać uznana za pracę w warunkach szczególnych. (k. 299 akt ZUS). Podkreślić należy również, iż wbrew twierdzeniom odwołującego praca w szkodliwych warunkach nie jest tożsama z pracą w warunkach szczególnych.

Mając powyższe okoliczności na uwadze stwierdzić należy, iż J. K. (1) na dzień 1 stycznia 1999 roku, tj. na dzień wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nie wykazał posiadania co najmniej 15-letniego okresu zatrudnienia w szczególnych warunkach wymaganego przez powołany wyżej art. 184 tej ustawy. W tej sytuacji nie spełnił on wszystkich przesłanek wymaganych do przyznania emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych i dlatego Sąd - na zasadzie 477⁽¹⁴⁾ § 1 k.p.c. oraz przepisów prawa materialnego powołanych wyżej - oddalił odwołanie jako bezzasadne.